Image not found or type unknown

Lekarz będący na zwolnieniu lekarskim może wystawiać recepty pro auctore i pro familiae

Zakład Ubezpieczeń Społecznych odpowiedział na pytanie wiceprezesa Naczelnej Rady Lekarskiej Mateusza Kowalczyka w sprawie wystawiania recept pro auctore i pro familiae przez lekarzy przebywających na zwolnieniu lekarskim. ZUS stwierdził, że lekarz, który jest na zwolnieniu z powodu choroby lub konieczności sprawowania opieki nad chorym dzieckiem czy innym członkiem rodziny i wystawia recepty pro auctore i pro familiae, nie wykorzystuje w ten sposób zwolnienia niezgodnie z jego przeznaczeniem. Wątpliwości samorządu lekarskiego w tej sprawie były spowodowane doniesieniami o nakładaniu kar na lekarzy przebywających na zwolnieniu lekarskim, podczas którego wystawili e-recepty.

W piśmie ZUS przypomina, że zgodnie z obowiązującymi przepisami ubezpieczony, który wykonuje pracę zarobkową w okresie orzeczonej niezdolności do pracy lub wykorzystuje zwolnienie lekarskie w sposób niezgodny z jego celem, traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Zasiłek chorobowy nie przysługuje w razie stwierdzenia choćby jednej z wymienionych okoliczności.

Lekarz wystawiając zwolnienie lekarskie stwierdza niezdolność do pracy na dany okres, więc niezależnie od wskazań, osoba niezdolna do pracy z powodu choroby może wtedy wykonywać jedynie zwykłe czynności życia codziennego oraz te związane ze stanem zdrowia, np. udać się na wizytę lekarską, na zabiegi lecznicze. Ze względu na specyfikę recept dla samego wystawiającego lub ograniczonego kręgu rodziny, uzasadnione jest przyjęcie, że ich wystawienie stanowi czynność sporadyczną.

ZUS podkreśla, że jest uprawniony do kontrolowania ubezpieczonych co do prawidłowości wykorzystywania zwolnień lekarskich oraz do formalnej kontroli zaświadczeń lekarskich. Tym samym może sprawdzić czy osoba przebywająca na zwolnieniu lekarskim nie świadczy pracy albo nie wykorzystuje zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z jego celem. Jeżeli zostanie stwierdzona choćby jedna z wymienionych okoliczności, Oddział ZUS wydaje decyzję o braku prawa do zasiłku chorobowego, od której przysługuje prawo wniesienia odwołania do sądu.

Wystawianie recept pro auctore i pro familiae nie jest pracą zarobkową, zatem nie zachodzą okoliczności uzasadniające odmowę prawa do zasiłku chorobowego z powodu wykonywania pracy zarobkowej.

Jednak fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy nieodpłatnej może skutkować utratą prawa do zasiłku na podstawie drugiej przesłanki – wykorzystywania zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z jego celem, czyli wykonywania czynności mogących przedłużyć okres niezdolności do pracy. O ile praca zarobkowa odnosi się do ekonomicznej strony życia człowieka, to wykorzystywanie zwolnienia niezgodnie z jego celem może dotyczyć każdej działalności ubezpieczonego.

W świetle orzecznictwa sądów powszechnych oraz sądów administracyjnych nawet wyjazd zagraniczny, który był realizacją zaleceń lekarskich (np. lekarza psychiatry), nie może zostać uznany za wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego zgodnie z jego celem. Czym innym jest okoliczność potwierdzenia niezdolności do pracy poprzez wystawienie zwolnienia lekarskiego, a czym innym sama diagnoza, jak i proces leczenia.

Jeżeli nawet z opinii lekarza orzecznika ZUS wynika, że wykonywane przez ubezpieczonego

czynności nie wpłynęły na pogorszenie jego stanu zdrowia, ale czynności stanowią te rozszerzenie „czynności niezbędnych życiowo", to ich wykonywanie jest niezgodne z celem zwolnienia lekarskiego.

W orzecznictwie sądów powszechnych za niezgodne z celem zwolnienia lekarskiego uznano np.: wzięcie udziału w wycieczce zagranicznej pielgrzymce do Włoch, udział w imprezie towarzyskiej czy rozrywkowej, jak również demontaż okien w budynku należącym do spółdzielni mieszkaniowej w celu wykorzystania ich dla potrzeb własnych. Należy pamiętać, że czas zwolnienia lekarskiego nie jest czasem, którym ubezpieczony może swobodnie dysponować, tak jak np. urlopem wypoczynkowym.

W piśmie ZUS zastrzega również, że ocena, czy w danym przypadku wykonywania przez ubezpieczonego w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pewnych czynności, szczególnie z uwagi na ich natężenie, ma zawsze charakter zindywidualizowany, zależny od okoliczności konkretnej sprawy, które determinować powinny kwalifikację danej aktywności ubezpieczonego.